

КАВАЛЕРИЈА РУСТИКАНА

1906.

, „ „

KAVALERIJA RUSTIKANA

1906.

78.089.1

Loma Francis
Loma Francis.

КАВАЛЕРИЈА РУСТИКАНА.

ОПЕРА У ЈЕДНОМ ЧИНУ.

По драми Ђ. ВЕРГЕ,

написали

Ђ. Тарђони-Торцети и Ђ. Менashi.

Превесо Милан Димовић.

Музика од ПИЈЕТРА МАСКАЊИЈА.

БЕОГРАД.

ШТАДИЈА К. ГРЕГОРИЋ И ДРУГ. — УЗУН-МИРКОВА, ВР. 4.

1906.

Сома Франсис.
Сома Франсис
Сома Франсис

Л и ц а.

САНТУЦА, млада сељанка.

ТУРИДУ, млад сељак.

ЛУЧИЈА, Туридова мајка.

АЛФИО, киријаш.

ЛОЛА, његова жена.

Прва жена.

Друга жена.

Догађа се у једном сицилијанском селу.

Увод и Сицилиана.

ТУРИДУ.

О, Лола, ружин сјај лице ти краси,
А усне, трешња рујна, пуне страсти ;
Ко ти са уста окуси сласти,
За рајем том се жеља вечито гаси.
Пред твоја врата кобан види се знак,
Ал' ја те љубим, бол ме тишити јак ;
У пак'о сам ћу ја поћи слепо,
Није л' у рају само лице ти лепо !
А ! ..

УВОДНИ КОР.

Наранџе цветају, пролетни блисташ сјај,
Птичице славе свуд миришни гај.
О, дивна, мајска сласти,
Љубав и вечите дражи
Душа нам тражи,
И нову слути страст.

МУШКИ КОР.

Где сунце класје зрево пољем злати,
Ту вретено се гласно чује ваше ;
И нас замор кад одморишту врати,
Тад знаће куд да кроче ноге наше,
Кад сјајних очију ваших зрак нам сине !
Као птичји што мами глас,
Тако и ви нас !

МУШКИ И ЖЕНСКИ КОР.

Оставте сав данас рад свој !
Јер мајка слави свог драгог сина сад,
Уз свети пој !
А !.. А !..

Сцена (Сантуца и Лучија), и Алфијева песма с кором.

САНТУЦА. Чујте, мајко Лучија.

ЛУЧИЈА. Гле ти ! Шта хоћеш ?

САНТУЦА. Туриду где је ?

ЛУЧИЈА. Зар сина мог од мене ти сад тражиш ?

САНТУЦА. Хтедох да питам тек, опростите ми тад... Где
може бити ?

ЛУЧИЈА. Шта знам ти ја ! Пусти ме с миром !

САНТУЦА. Мајко Лучија, ах, смиљујте се, мајко, ви, к'о Господ
Спас наш Магдалени ! О, реците ми то : где је Туриду ?

ЛУЧИЈА. По вино оде у Франкофонте.

САНТУЦА. Не ! Јер чух да је синоћ овде био.

ЛУЧИЈА. Шта рече ? Па није дош'o дома ! Ходи !

САНТУЦА. Ја не смем свет ваш п'раг да прљам, ја не смем то
не, проклетство на мени лежи, вишэ ја немам част !

ЛУЧИЈА. О сину мом шта знаш ти још ?

САНТУЦА. Тежак бол... на срцу !

АЛФИО И МУШКИ КОР.

Коњи лете све у хас,
Прапорца се чује глас,
То ми је живот, ура !
Нек и ветар дува тад,
Нека пада киша, град,
То је баш радост сва !

Данас к'о и сутра,
С вечера и јутра,
Свеж иде киријаш.
А кад се оде на рад,
Нас чека жена, сав над
И добри садруг наш !

ЖЕНСКИ КОР.

За Ускрс сам ја сад ту !
Данас к'о и сутра,
С вечера и јутра,
Околину проћем сву,
И час сам тамо, а час ту ! Ит.д.
и т. д.

Сцена и молитва.

ЛУЧИЈА. Добар дан, пријатељ Алфио ! Да, увек ви сте весели, знам !

АЛФИО. Лучија, оног старог да ли има још ?

ЛУЧИЈА. Ни капи ! Баш оде син мој да купи ново.

АЛФИО. Туриду је ту ! Ја видех њега јутрос, баш близу моје куће.

ЛУЧИЈА. Шта ?

САНТУЦА. О, станте !

АЛФИО. Ја одох даље ; а ви ћете сад у цркву !

КОР.

Спасу горе нек диже се хвала,
Што из мрака сад вакрсну свог ;
Ком је моћ вишња ту снагу дала
Славно да смрви врага нам злог.
Слављен нека је Бог ! Наш Бог !

ЛУЧИЈА. Што ти даде мени знак да ућутим ?

Романца и сцена (Сантуца и Лучија).

САНТУЦА.

Син ваш кад, мајко, крену
Краља да свога служи,
Он руку Лоли тад пружи
И закле верност њену.

Ал' ујату затече Лолу.
Своје да блажи јаде
На моје груди паде,
И лакну тако болу !

Ах, сретни.... Ах, сретни ми бесмо! У Лоле тад
Понова љубав плану, те мужа свога презре.
И она, страшћу гадном слепо гоњена, мајко,
Мог оте Турида и његову љубав!

Шта ми живот сад вреди,
Сраман и сав у беди!
Он Полу љуби јаче,
А мени душа плаче!
Ох, бол је ломи, душа плаче горко!

ЛУЧИЈА. Предобри Боже! Шта ја то чух, и то данас на свети
празник!

САНТУЦА. Ох, мене бедне! Ох, мене бедне! Сад хайде, мајко, па
молите се Вишњем, мени за вечни спас....

ЛУЧИЈА. Сад јој помози ти, о, света мајко!

Сцена (Сантуца и Туриду).

ТУРИДУ. Гле, ти Сантуца?

САНТУЦА. Ја тебе чекам.

ТУРИДУ. Зар нећеш на Ускрс у цркву?

САНТУЦА. Не, не! Мораш ме чути!

ТУРИДУ. Ја тражим сад матер.

САНТУЦА. Да говорим с тобом....

ТУРИДУ. Не, не! Не ту!

САНТУЦА. А где си био?

ТУРИДУ. Но, откуд то? У Франкофону!

САНТУЦА. Ти лажеш сад!

ТУРИДУ. Сантуца, није лаж!

САНТУЦА. Не, лажеш сад! Био си тајно у селу ту....

А јутрос рано пробе кришом покрај њених врата.

ТУРИДУ. Шта? Ти ме пратиш?

САНТУЦА. Не!... Ја ти се кунем! Ал' овог часа проће пријатељ
Алфио и све нам рече тад.

ТУРИДУ. Зар тако ти поштујеш моју љубав? Живот ли тражиш?

САНТУЦА. Ах, не реци ту реч!

ТУРИДУ. Па онда мируј! Престани! Таква твоја сумња у мени
само ствара гнев!...

САНТУЦА. Признај, њу љубиш?

ТУРИДУ. Не!

САНТУЦА. Јер лепша сад је Лола...

ТУРИДУ. Мир! Не волим њу!

САНТУЦА. Њу љубиш, њу љубиш! Да! Ниси веран!

ТУРИДУ. О, Санта!

САНТУЦА. Да, онај злобни створ оте мени све!

ТУРИДУ. Чуј ме, Сантуца, престани сад, јер ја нисам роб твој!

Та, зашто ме кињиш?

САНТУЦА. Ти ми узми живот, душу, ја ти све праштам, јер то
је лек, ах, биће тад крај овом јаду моме!

ТУРИДУ. Чуј ме, Сантуца, престани сад, јер ја нисам роб твој!

Та, зашто ме кињиш!

САНТУЦА. Ти узми живот и душу, ја ти све праштам, јер то је
лек, тад ће бити крај овом тешком болу срца мсга!

ТУРИДУ. Стани, Сантуца! Ја роб ти нисам! Ја твој роб нисам!

Што ме кињиш!

Лолина песма

О, лепи цвете мој!

Анђеле гледах ноћас к'она јави,

Ал' његов лик је мени анђ'о прави!

О, лепи цвете мој!

Звездице силне пружа ноћ нам тија,

Ал' око њему много јаче сија!

А!... А!... А!... А!...

О, лепи цвете мој! А!...

Туриду, Алфио да ли проће?

ТУРИДУ. Баш стигох сад и ја, па не знам то.

ЛОЛА. Још, можда, код ковача седи. Ал' тек што се не врати.

А ви? Зар ту се божја служба слуша?

ТУРИДУ. Па, затекох Сантуцу...

САНТУЦА. Ја му рекох да је данас празник, да Бог види
сваком душу.

ЛОЛА. Дакле, нисте за цркву?

САНТУЦА. Не, ту не смје тај ко дрхти сад због греха.

ЛОЛА. Па, Богу тад хвала! Ал' ја не стрепим!

САНТУЦА. О, зар баш тако, зар баш тако, Лола!

ТУРИДУ. Па, хајдмо! Па, хајдмо!... Ту немамо више шта сад!

ЛОЛА. О, још не иди!

САНТУЦА. Да, стани! Стани! Да говорим још с тобом...

ЛОЛА. Нека небо вас чува! Одох у цркву!

Дуэт (Сантуца и Туриду)

ТУРИДУ. Да! Сад види шта радиш ты све!
 САНТУЦА. Па, сам си крив! Баш сам! Па нек!...

ТУРИДУ. Ха, зар ты?!
 САНТУЦА. Хоћеш ли душу?
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Туриду, ах, слушай!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Туриду, ах, чуј ме!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Туриду, ах, чуј сад! Не! Не. Туриду, ты не буди неверан Санти, да срцу тешки ствараш јад!
 ТУРИДУ. Чуј, ты ме љутиш!
 САНТУЦА. Слушай, Туриду...
 ТУРИДУ. Знам твоје патње! Та бежи, ја хоћу сад у цркву!
 САНТУЦА. Не буди само неверан Санти, да срцу ствараш јад, Не! Не, Туриду, ты не буди неверан Санти! Не! Туриду, ты не смеш да Санти ствараш јад!
 ТУРИДУ. Чуј, ты ме љутиш сад, чуј, љутиш сад!
 САНТУЦА. Ах, твоју Санту бескрајан тишти бол! Зар можеш ты да презреш сад бедну своју Сантуцу?
 ТУРИДУ. Идем у цркву! Чуј, ты ме љутиш!
 САНТУЦА. Не, Туриду, чуј моје патње!
 ТУРИДУ. Мани сад патње! Мани сад патње!
 САНТУЦА. О, Туриду!
 ТУРИДУ. Мани патње!
 САНТУЦА. Не! Туриду, ах, чуј ме ти!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Чуј!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Туриду!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. А!.. Не, Туриду! Не Туриду! О, слушай Санту!
 Не иди сад!
 ТУРИДУ. Ја у цркву морам! Мани патње, знам твоје патње и знам ты јад! Ти ме, Сантуца, љутиш! Знам твоје патње! Не!
 САНТУЦА. Чуј!
 ТУРИДУ. Не!

САНТУЦА. Чуј!
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Чуј! Туриду, слушай! Чуј своју Санту! Слушај молбу њену!
 ТУРИДУ. Ал' да ты кажем...
 САНТУЦА. Зар да си неверан Санти?
 ТУРИДУ. Не! Све ты не вреди, касно је то сад!
 САНТУЦА. Зар можеш ты да мрзиш Санту? Да гледаш њезин јад?
 ТУРИДУ. Не!
 САНТУЦА. Ах, своје Санте гледаш тешки јад? А!.. Ах, своје Санте да гледаш тешки јад? А!..
 ТУРИДУ. Не! Мани патње сад! А!.. Ах, мани патње! Ах, мани патње сад! Не!
 САНТУЦА. Не! Не, Туриду, ты не буди неверан Санти! Не! Туриду, ты не смеш, ты не смеш да Санти ствараш јад.
 ТУРИДУ. Не! Мани те патње! Мани те патње! Ти ме само љутиш сад, чуј, љутиш сад!
 САНТУЦА. Чувај се!
 ТУРИДУ. Од твоје плашње ја не стрепим!
 САНТУЦА. Моја стигла те клетва, Туриду!.

Дуэт (Сантуца и Алфио).

САНТУЦА. А!.. Господ посла вас амо, пријатељ Алфио!
 АЛФИО. Зар још пустило није?
 САНТУЦА. Сад, мислим, скоро.
 Ви сте ту, а тамо Лола с Туридом.
 АЛФИО. Шта сте тим хтели рећи?
 САНТУЦА. Док трчите свуда, по ветру, киши, за њу да има, дотле Лола баш образ вам не чува!
 АЛФИО. А!.. Господе мој! Санта, шта рече?!.
 САНТУЦА. Ја збильју.
 Туриду, он је крив што немам среће ни части!
 Да, он, Туриду крив је што немам части!
 А жену вашу нека је стид и срам ј
 Туриду је крив што немам среће ни части!
 АЛФИО. Ако то буде лаж, тад на вас ће гнев мој пасти!
 САНТУЦА. Ја до сад лаж још не изустих, истину само знам!
 Мој тежак јад и срам ме гоне, зато ја сад открих срамно дело њено. Да, тај ваш срам ја баш хтедох рећи сама. Како тишти!
 Туриду крив је што немам среће ни части!
 А жену вашу нек је стид и срам!

АЛФИО. Животом он мора то да плати теби !

САНТУЦА. Да срамног дела, што сад причах то !

АЛФИО. Проклество вечно ! Тад грех се тек не прашта ! Њих чека суд ! Њих чека суд, пре но се смрачи дан !

САНТУЦА. Сва дрхти груд ! Сва дрхти груд што вама причах то !

АЛФИО. Да крв му лине желим само ја ! У мржњу љубав моја стопи се ! У мржњу сад се стопи љубав сва !

САНТУЦА. Да ! Сва стрепи груд ! Ох, стрепи груд !

АЛФИО. Да ! Њих чека суд ! Ох, страшан суд !

Сцена, кор и напитница.

КОР.

Сад кући, сад кући, о, људи !

Сад кући, хајд ко пре !

Да своје видимо све !

Та, радост буди

Срцу нашем Ускрс благ,

Сваком дом је сад драг !

Сад кући, сад кући, о, жене !

Сад кући, хајд ко пре !

Да своје видимо све !

Та, радост крене

Срцу нашем Ускрс благ,

Сваком дом је сад драг ! И т. д.

ТУРИДУ. Зар тако, Пола ? Ти овуд прође, па бар да Бога мени назва ?

ПОЛА. Јер журиш сад кући.. Тамо већ чека Алфио !

ТУРИДУ. Не бери бригу : он ће доћи амо. Хеј, други, пијмо сад ! У вину лежи спас !

ТУРИДУ.

Вино се у чаши пени,

Љубав се већ смешка мени,

Та, у вину и у жени

Човек добар нађе лек !

Истина у вину лежи,

Оно дух и тело свежи,

Јер од вина брига бежи

И нама вечно слади век !

КОР. Здраво !

ТУРИДУ (Поли). Нек срећа љубав прати !

КОР. Здраво !

ПОЛА (Туриду). Та, Бог ће среће дати !

КОР. Здраво !

ТУРИДУ. У кап !

КОР. Здраво !

Нек пуне звекну чаше !

ПОЛА.

ТУРИДУ. { Та, цијмо сад !

КОР. } Нек пуне звекну чаше !

КОР.

Вино се у чаши пени,

Љубав се већ смешка мени,

Та, у вину и у жени

Човек добар нађе лек !

Истина у вину лежи,

Оно дух наш и тело свежи,

Јер од вина брига бежи

И нама вечно слади век !

Пијмо сад ! Здраво ! У кап !

Пијмо сад !

Та, пијмо, пијмо све у кап !

У кап !

Финале.

АЛФИО. Здраво да сте ми сви !

КОР. Добро дошли нам, Алфио !

ТУРИДУ. Пријатељ Алфио ! Са вама пити да се !

АЛФИО. Хвала ! Не пијем ја ваше вино, јер ће, уместо вина, отров да се слива !

ТУРИДУ. Шта могу ја !

ПОЛА. Ах, сад је свему крај !

КОР. Хеј, прија Пола, шта ћемо овде сад !..

ТУРИДУ. Хоћете л' још нешто рећи ?

АЛФИО. Ја ? Не !

ТУРИДУ. Па, хајд ! Ја сам већ спреман !

АЛФИО. Зар одмах?

ТУРИДУ. Што пре!

АЛФИО. Туриду, ми се добро разумемо! Што мора бити, нека буде одмах!

ТУРИДУ. Још реч тек! Ја знам да немам право! На часну реч, то ме дубоко тишти, и ја сам готов да вам грех свој платим. Ал' ја кад умрем већ, сама биће Санта, сама биће, ох, тад! Сирота Санта! Част ми даде своју! Сама биће Санта! Част ми даде своју! Ах! Јадна Санта! И зато умриши од ножа мог!

АЛФИО. Но, де! То судбина ће рећи! Ја вас, чујте ме, чекам иза баште.

ТУРИДУ. Мајко! Мајко, то вино било је јако, и отуд сад ме глава, мајко, заноси тешко: за то ван села идем. Ал' најпре свој им благостов сад пружи, к'о некад, мајко, кад у војску пођох. И слушај, мајко, још нешто: ако не дођем ја више натраг, чувај јадну Санту, мајка буди њена; реч јој дадэх своју с њом да пред олтар ступим! Пази јадну Санту, ох, пази на њу, ако не дођем...

ЛУЧИЈА. Ал' реци мени, сине, шта хоћеш то?

ТУРИДУ. О, мајко! Не, не! То сад ме опи вино! То сад ме опи вино! Ах, ти се моли Вишњем! Ах, ти се моли Вишњем! Један твој још пољуб, мајко! Још један само! О, мила мајко! А сад... сад збогом ти! Пази ми добро Санту!. О, мако, збогом сад ти!..

ЛУЧИЈА. О, Туриду! Шта хтеде рећи? Туриду! Туриду! А!.. Сантуца!

САНТУЦА. О, мила мајко!

ЈЕДНА ЖЕНА. Туриду је убијен!

ЈЕДНА ЖЕНА. Туриду је мртав!

САНТУЦА.

ЛУЧИЈА. { А!..

КОР. }

